

Granskning av intern kontroll avseende hantering av bisysslor

Håbo kommun

Mars 2019

1

Sammanfattande
bedömning och
rekommendationer

Sammanfattande bedömning och rekommendationer

Sammanfattande bedömning

På uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer har PwC genomfört en granskning av den interna kontrollen i hanteringen av anställdas bisysslor. Efter genomförd granskning görs bedömningen att kommunstyrelsen inte har säkerställt en tillräcklig och fungerande intern kontroll med avseende på hantering av anställdas bisysslor. Vår bedömning baseras i huvudsak på följande iakttagelser:

- Det finns en rutin för att dokumentera eventuella bisysslor.
- Det synes dock inte finnas en efterlevnad till rutinen.
- Det görs ingen sammanställning av anställdas bisysslor och därmed finns det heller ingen som har en överblick av hur många eller vilka bisysslor som finns bland de anställda.
- Det kan konstateras att det förekommer ett stort antal registrerade, aktiva engagemang bland kommunens anställda. Förvaltningen med flest bisysslor är Kultur och Fritid.
- Det synes förekomma utbetalningar till leverantörer där chefer har engagemang och som skulle kunna bedömas som förtroendeskadliga.

Noterade brister bedöms leda till en ineffektiv hantering och en otillräcklig internkontroll gällande hanteringen av bisysslor. En bristande hantering kan innebära att förtroendeskadliga bisysslor inte uppmärksammas. Bristfällig hantering av anställdas bisysslor kan även inverka på förtroendet för kommunen.

Vi förutsätter att kommunstyrelsen vidtar tillräckliga åtgärder med anledning av iakttagelserna ovan.

2

Syfte, metod och
avgränsning

Syfte, metod och avgränsning

Bakgrund	<p>Förekomsten av bisysslor regleras i kollektivavtal, allmänna bestämmelser (AB) och Lagen om offentlig anställning (LOA). Bisysslor delas in i förtroendeskadliga, arbetshindrande och konkurrerande.</p> <p>I lagen om offentlig anställning regleras de förtroendeskadliga bisysslorna för anställda i kommuner, landsting och kommunalförbund. Sådana bisysslor är aldrig tillåtna och arbetsgivaren har en rätt att kräva att den otillåtna bisysslan upphör. Det kan också uppstå risk för förtroendeskada om anhörigas företag anlitas av anställda i kommunens verksamhet.</p> <p>Arbetshindrande och konkurrerande bisysslor regleras i kollektivavtal, allmänna bestämmelser. Där regleras bl.a. arbetstagarens uppgiftsskyldighet och arbetsgivarens möjlighet att helt förbjuda sådan bisyssla som bedöms olämplig.</p> <p>Revisorerna har utifrån väsentlighet och risk beslutat att genomföra en fördjupad granskning av den interna kontrollen kring bisysslor.</p>
Avgränsning	<p>Granskningen omfattar alla anställda i kommunen, samt förtroendevalda.</p>
Metod	<p>Granskning av dokument och policys avseende bisysslor samt intervjuer med personalchef och andra nyckelbefattningar.</p> <p>Registeranalys för att kontrollera följande:</p> <ul style="list-style-type: none">förekomst av bisysslor jämfört med anmälda bisysslorförekomst av bisysslor jämfört med kommunens utbetalningar

Syfte, metod och avgränsning

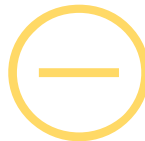
Revisionsfråga och kontrollmål	<p>Följande revisionsfråga har formulerats för granskningen: Har kommunstyrelsen en tillräcklig intern kontroll avseende hantering av bisysslor?</p> <p>Granskningen har inriktats mot följande kontrollfrågor:</p> <ul style="list-style-type: none">• Det finns ett ändamålsenligt regelverk rörande anställdas eventuella bisysslor• Regelverket för anställdas bisysslor efterlevs• Det görs inga förtroendeskadliga utbetalningar kopplat till bisysslor.
Revisionskriterier	<ul style="list-style-type: none">• Lag (1994:260) om offentlig anställning, (LOA) § 7, 7a-d§• Allmänna bestämmelser till kollektivavtalet (AB), kap3, § 8• Kommunens riktlinjer/policys inom området

Bedömningskala som används i granskningen

Bedömningskala

= Uppfyllt/Godkänt

= Delvis uppfyllt/Inte helt godkänt

= Ej uppfyllt/ Ej godkänt

3

Iakttagelser

Iakttagelser

Kontrollmål	Iakttagelser	Bedömning
Det finns ett ändamålsenligt regelverk rörande anställdas eventuella bisysslor	<p>I kommunens finns policyn Bisyssla (KS 2009/54 nr 2009.612). Av policyn framgår att varje syssla, tillfällig eller stadigvarande, som utövas vid sidan av anställningen och som inte är hänförlig till privatlivet kan anses vara en bisyssla. Det kan innebära att man arbetar extra i en anställning, utövar uppdrag eller bedriver egen verksamhet vid sidan av sitt ordinarie arbete. Det är utan betydelse om bisysslan ger ekonomisk ersättning eller inte.</p> <p>Vidare framgår att de bestämmelser som begränsar arbetstagarens rätt att ha vissa bisysslor återfinns i lagen om offentlig anställning, LOA(7§), samt i AB(8§). Som huvudregel gäller att bisysslor är tillåtna. Många bisysslor, t ex politiska och fackliga uppdrag samt uppdrag inom ideella föreningar är normalt tillåtna. En bisyssla är ej tillåten om den kan anses vara förtroendeskadande, arbetshindrande eller konkurrerande.</p> <p>Arbetstagare är enligt gällande kollektivavtal skyldig att till arbetsgivaren anmäla bisyssla och lämna de uppgifter som arbetsgivaren behöver för att kunna bedöma dessa. I samband med anställning ska ansvarig chef uppmana arbetstagare att anmäla bisyssla. Anmälan ska göras på en särskild framtagna blankett för ändamålet. Enligt policyn kan en arbetstagare som inte lämnar korrekta uppgifter om sin bisyssla råka ut för disciplinpåföljder. Enligt intervju med personalchef har någon uppföljning aldrig skett och därmed finns heller ingen kännedom om eventuellt felaktigt angivna uppgifter.</p> <p>Vid de årliga medarbetarsamtalen undersöker ansvarig chef om bisysslan kvarstår alternativt om arbetstagaren har för avsikt att skaffa bisyssla under kommande år. Kopior på beslut av beviljade och avslagna bisysslor skickas kontinuerligt till personalchefen. Enligt intervju med personalchefen har det under de senaste åren inte skett några avslag.</p>	

Iakttagelser forts.

Kontrollmål	Iakttagelser	Bedömning
<i>Forts fg sida</i>	<p>Om arbetsgivaren anser att en bisyssla hindrar arbetstagarens möjlighet att utföra sina arbetsuppgifter, kan påverka förtroendet för myndigheten eller om bisysslan konkurrerar med verksamheten kan arbetsgivaren förbjuda arbetstagaren att utöva sådan bisyssla.</p> <p>Bedömning av bisyssla görs av arbetsgivaren. Bedöms en bisyssla vara otillåten ska arbetstagaren erhålla skriftlig motivering.</p> <p>Enligt uppgift görs ingen sammanställning av bisysslor i kommunen och därmed finns det heller ingen som har en överblick av hur många eller vilka bisysslor som finns.</p>	
Regelverket för anställdas bisysslor efterlevs	<p>Ett stickprov på kommunens anställda med ett engagemang utanför kommunen har gjorts på 26 personer. Urvalet innefattar anställda på barn och utbildningsförvaltningen, bygg och miljöförvaltningen, kommunstyrelsens förvaltning, kultur och fritid, socialförvaltningen samt teknikförvaltningen. De personer som är med i urvalet är aktiva i företag under 2018 med befattningen bolagsman, ledamot, ordförande, firmatecknare, suppleant och verkställande direktör. Stickprovet har kontrollerats mot blanketter för anmäld bisyssla. Ifylld blankett för bisyssla kunde återfinnas för 2 av de 26 personerna i stickprovet. I bägge fallen har ansökan bifallits utan erinran.</p> <p>Ytterligare granskning har genomförts på 10 personer som har ett engagemang i en leverantör till kommunen enligt samma kriterier som ovan. Av dessa 10 kunde blanketter för bisyssla identifieras för 1 anställd. Denne ingick även i urvalet ovan.</p> <p>På grund av det låga antalet blanketter för bisysslor anses detta kontrollmål ej vara uppfyllt.</p>	

Iakttagelser forts.

Kontrollmål	Iakttagelser	Bedömning
<p>Det görs inga förtroendeskadliga utbetalningar kopplat till bisysslor.</p>	<p>I kommunen finns det 10 personer med engagemang i ett företag som också är leverantör till kommunen. Av dessa har 6 av leverantörerna mottagit utbetalningar från kommunen under 2018. Totalsumman för utbetalningarna uppgår till 390 000 sek 2018.</p> <p>I 3 av fallen görs följande iakttagelser:</p> <p>Konsultkostnader för utbildning/kurs utförd av en anställd i kommunen faktureras kommunen. Beställare/attestant arbetar inte inom samma förvaltning som konsulten och denne går ej att återfinna som attestant på fakturan. Personen har inte en ifylld ansökan om bisyssla.</p> <p>Kostnader för seminarium/kurs faktureras kommunen. Personen med ett engagemang i leverantören förekommer som attestant på fakturan. Personen har en ifylld blankett om bisyssla godkänd av kommunen. På blanketten framgår det att bisysslan eventuellt skulle kunna vara i konflikt med anställningen. Dock har bisysslan godkänts av avdelningschef utan erinran.</p> <p>Inköp av material där beställare (kommunen) och försäljare (leverantören) är samma person. Totalbeloppet uppgår till ca 200 000 sek 2018. Personen har inte en ifylld blankett om bisyssla.</p> <p>Kontrollmålet anses vara delvis uppfyllt.</p>	

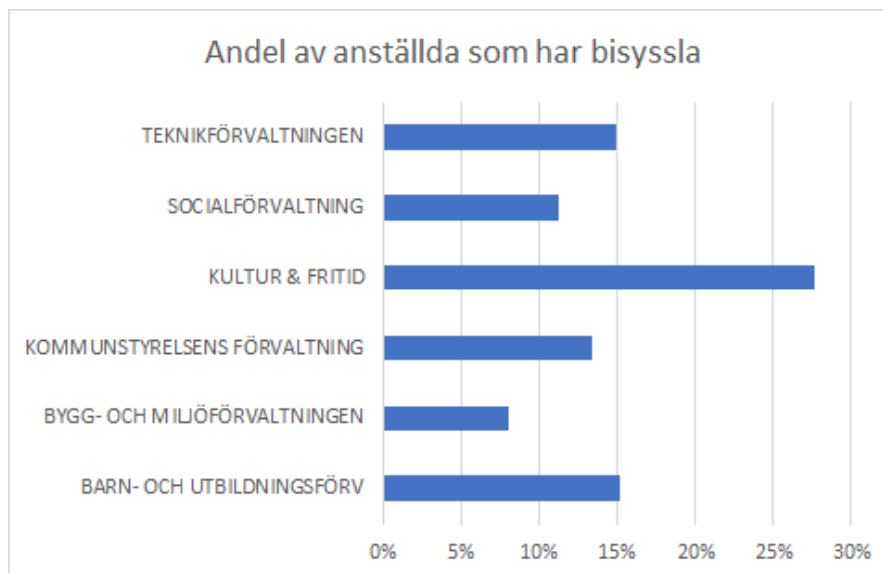
4

Bilaga

Bilaga 1. Statistik bisysslor

Andel av anställda per nämnd med en bisyssla

- Diagrammet till höger visar den procentuella andel av anställda inom varje förvaltning som också har en bisyssla utanför kommunen.
- Kultur och fritid är överrepresenterad där 1 av 4 anställda har en bisyssla.
- Bygg och miljöförvaltningen har minst andel på under 10%.
- För kommunen totalt är andelen anställda med en bisyssla 14%.
- Bland de sysselsättningar i kommunen där det är vanligast med en bisyssla finns familjebehandlare, driftarbetare, arbetsledare, avdelningschef och musiklärare*

*vanligaste yrkena där fler än 3 innehar positionen.